

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۸/۰۴/۱۲

پوهندوی آصف بهاند

د استاد حبیب الله جاج پښتونزوی مړینه

«بیا نازل سو پر پښتون د غم سورات
بیا لښکر سو د مرگي باتدي رامت

نن بیا بله بگری و لوبده له سره
مرگي واخیست له ژوندونه بیا کسات

زمانه راته له خښمه سره و شنه ده
ته وا زره ئي نه سرپړوي په ممت»

(استاد معصوم هوتک)

د استاد پښتونزوی په باب چې د ده د مړینې په پار څه لیکم، دا می ټول د سترگو لیدلی حال دی. د خپلو زدکړو د لیسانس په دوره کې څلور کاله په ټولګي کې ورته ناست يم. استاد جاج پښتونزوی د خبرو کولو او تدریس یو منحصر په منفرد سبک درلود چې ما په هیڅ استاد کې نه و لیدلی. ډیر لږ داسې پېښیدل چې د زره خبره یې پر ژبه نه راتله، ثورت او سپین سپیڅلی سړی و، دانګپېلې خبرې یې کولې او له هیڅ چا څخه نه و پریده. تر ټولو مهمه خبره دا ده چې استاد د نورو بیشمیره علمي لارښوونو تر څنګ، زما د لیسانس د دورې د پایلیک (مونوګراف) لارښود استاد هم و. هغه عالمانه او استادانه لارښوونې یې چې د مونوګراف د لیکلو په برخه کې ما ته کړيدي، تر نن پورې زما د علمي - ادبي څیړنو د لارې څراغ دي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

استاد حبيب الله جاج پښتونزوی می د ۱۳۵۵ کال په حمل میاشت کې، د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي کې ولید او په هماغه لومړي سمستر کې یې مور ته تدریس پیل کړ. په هغه وخت کې د ده شخصیت له دوو اړخونو ما ته د پام وړ و:

– ډیر متحرک او شیک پوښه سړی و،

– د هغه وخت په نویو علومو او نویو تیوریو سمبال و او خپل دغه نوي علوم او تیوریکاني یې په خوږه ژبه او ځانگړي انداز سره وړاندې کول.

زما چې یادیري جاج صاحب مور ته د لرغوني یونان او روم اساطیر، لویدیز ادبي ښوونځي، ادبي کره کتنه او نړیوال ادبیات تدریسول.

د غربي اساطیرو او لرغوني روم په باب یې په خپلو لکچرونو کې چې کوم ځایونه او اشخاص یاد کړي وو، روم ته می د سفر په وخت کې ټول یاد ځایونه ولیدل او په موزیمونو کې می د یادو اشخاصو مجسمي ولیدلې؛ د هر ځای او هرې مجسمې په لیدلو سره د جاج صاحب خبرې او لکچرونه را یادیدل؛ ټول څه چې ده ویلي وو، کټ مټ هلته د ځایونو او اشخاصو د معلوماتو په پانو کې لیکلي وو. په روم کې هغې ودانۍ ته هم ورغلم چې غلامان به یې سره جنگول، د مریانو د جنگولو د ځای نندارې ته تر لسو دقیقو ډیر ودریدم. په روم کې د تاریخي ځایونو د لیدلو په موده کې می استاد جاج او د ده لکچرونه داسې په ذهن کې تداعي کیدل او بیرته را یادیدل، لکه دی چې راسره وي او همدا اوس یې راته تشریح کوي.

د گیلگمش د حماسي تشریح یې ډیره په خوند کوله. زما ښه په یاد دي چې د شپې پوهنځي یو شاگرد (میا جان اقرار) ته یې د زدکړو د پایلیک (مونوگراف) په توگه دنده وسپارله چې دا مشهوره حماسه په پښتو نظم ولیکي. میا جان اقرار چې ډیر تکړه ناظم و، دا کار یې په ډیره ښه وجه د جاج صاحب په لارښونه تر سره کړ.

د استاد حبيب الله جاج پښتونزوی د جنازې په ورځ (۲۰۱۸/۰۴/۰۹) زه د تصادف له مخې په کابل کې وم، د ځنازې په مراسمو کې می گډون کړی و او په لمدو سترگو می خپل یو زړه سواندي ښونکي سره وروستی مه ښه وکړه.

په ځنازې کې یې د کورنۍ غړو، گنشمیر خپلوانو، بی شمیره شاگردانو او فر هنگیانو گډون کړی و. استاد جاج له تعلیم، پوهنتون، پوهې او د نوي نسل له روزلو سره دومره مینه درلوده چې له تدریس، ټولکي پوهنتون او شاگردانو نه یې جدایي ته مړینه ویله. دا د ده د زوی د خولي خبره ده چې د ده یو شاگرد او همکار ته یې کړې ده:

«په کومه ورځ چې می پلار تقاعد سو او کور ته راغی، سخت خفه وو او ما ته یې وویل چې بچیه زه نن مړ سوم داسې یې و نه ویل چې تقاعد سوم.»

په میډیا کې د استاد جاج په مرگ باندې کنشمیر فز هنگیانو خواشیني څرگنده کړیده چې ځینې یې د بیلگې په توگه د ده د شخصیت د درناوي له پاره را نقلوم:

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

استاد بريالی باجوری:

«استاد جاج په ابدې سفرو لار»
۱۳۵۵ کال دکابل پوهنتون ته راغلم دلومري ځل لپاره مي جاج صاحب وليد. دنگ پوخ زلمي توره دريشي سره نيکتايي فعال اوبا انرژي خوزند شخصيت و. نوي له امريکي نه راغلي و دنويو علومو اونويوتورگانوسره. دلومري ځل لپاره يي په څانگه کي دنړيوالو ادبياتو تدریس پيل کړ. ديونان اسطوري ادبي کره کتنه او غربي مکتبونه دده مضامين وو چي دپرخلك ورسره نابلد وو اوحتي ځينو خوبه ويل چي جاج صاحب ديونان جغرافيه تدریسوي. کله يي چي دگيلگمش حماسه تدریسوله نوځينو به داخبره کوله خودوخت په تيريدو سره دجاج صاحب دمضامينو په اهميت ورو ورو خلک پوهيدل. جاج صاحب دپيرلوراستعداد خاوند و دتدریس يوخاص اصول يي درلودل زما نه ياديري چي په تولگي کي به چا دستريا احساس کړي وي. صنف يي ژوندي اووين ساته. ددرس په جريان کي به يي نکلونه دمثال په توگه وړاندي کول اوټول نکلونه به يي دخپل کلي په ميرزا گل کاکا پوري تړل چي درس. به يي ډير جالب کاوه کلونه وروسته چي زه بيا استاد شوم نويوه ورځ تري ماپوښتنه وکړه چي دا دميرزا گل کاکا کيسې څنگه وي جاج صاحب راته ته وويل چي دميرزا گل کاکا په نوم هيڅوک نه وخو دميرزاگل کرکتر اوس هم زما په ذهن کي نقش دي. زه ډير وروسته په دي پوه چي ده زمور لپاره جالب کاوه. جاج صاحب ډيرخور نثريکه چي دده دنثرنموني په ورمه مجله کي خپري شوي دي. حبيب الله جاج پښتونزوي دپيرلور استعداد خاوند و خو غریت اوبيوزلي دده ځواني اواستعداد وخور ډيرژريي په ملا کړوپ کړ هغه ورځ چي تقاعد وشو وي ويل چي تقاعد دوهم مرگ دي. دري څلورکاله دناروغي په بسترپروت و اونن له مورنه دتل لپاره جلا شو روح دي بنادوي

چي پيداشوي تاژل خلکو خندا کړه داسي مرشه چي ته خاندي خلک ژاري»

عبد الغفور ليوال:

«خوست ته د سفر پرمهال د خپل مهربانه استاد له مړيني خبر شوم. استاد جاج پښتونزوي زما د خوښي مضمون (نړيوالو ادبياتو) استاد و، له هغه مي ډير څه زده کړي ول. خدای دې پرې ورحميري. د استاد پوهه د هغه په شاگردانو کي د جاريه صدقي په څېر لا ژوندی ده او باور لرم، چي پر هغې نړی به يي ابدې ژوند ته رڼا او د ستر څښتن بښنه ورپه برخه کړي.»

داکتر لطيف ياد:

«دکابل پوهنتون دادبياتو دپوهنځي دپښتو څانگي داستا د ارواښاد پوهندوی حبيب الله جاج پښتونزوي په مړينه سخت خواشيني شوم. دده مړينه دپښتو ژبي اوادب لپاره ستره ضايعه ده. هغه وخت چي زه دافغانستان دعلومو اکاډيمي علمي غړی وم دی به دپښتو څيړنو نړيوال مرکز ته راته اوخپلي مقالې به يي دکابل مجلې ته دچاپ لپاره له ځانه سره راوړي. دپښتو څيړنو دنړيوال مرکز دپښتو مجلې او نورو علمي او تحقيقي مجلو کي کي هم دده ډيري مقالې خپريدلي. سربير پردې ده دکابل پوهنتون دپښتو ادبياتو په څانگه کي ډير شاگردان وروزل. الله تعالی دې دي وبخښي او جنت الفردوس دې ځای شي. آمين يا رب العالمين»

د استاد حبيب الله جاج پښتونزوي روح دې بناد وي

ياد يي تلپاتي